

3. 2. 2023

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Příplatek mimo základní kapitál - váže se k podílu, nebo osobě? A jak je to s převodem?

Potřebuje-li společnost rychlé provozní nebo projektové financování, nabízí se několik cest. Externí zdroje často bývají obtížně dosažitelné. Společnost, obzvláště na začátku svého podnikatelského života, nemusí disponovat dostatečnými aktivy, která by poskytla bankám jako přiměřené zajištění. Moderní právo obchodních korporací nám tak v tomto případě jde naproti institutem příplatku mimo základní kapitál.

Pojem příplatku

Spíše teoretickou zajímavostí je, že legislativní zkratka pro příplatek, zavedená v § 139 odst. 2 zákona č. [90/2012](#) Sb., o obchodních korporacích a družstvech (dále také jako „ZOK“), je nepřesná. Kryje pouze příplatkovou povinnost, neodpovídající vymezení příplatku v § 162 a násl. ZOK. Bohumil Havel, jeden z autorů komentáře k ZOK, upozorňuje, že obsah příplatku není výhradně povinnost, ale i právo vymezené institutem dobrovolného příplatku.

Dobrovolný a povinný příplatek

Ust. § 162 a 163 ZOK zavádí jednak dobrovolný a jednak povinný příplatek mimo základní kapitál. Znamená to v zásadě, že příplatek je buď předvídan společenskou smlouvou, která k němu společníka zavazuje, nebo takové ustanovení společenská smlouva neobsahuje a případný „příspěvek“ na fungování podniku vychází čistě z iniciativy společníka. Příplatek mimo základní kapitál je pro společnost výhodný z několika důvodů. Primárním je samozřejmě posílení vlastního kapitálu bez přebírání dalších dluhů z externího financování. Zároveň neexistuje zákonná povinnost příplatek vracet a nemění se postavení společníka v rámci corporate governance. Proces je zároveň ve srovnání se zvýšením základního kapitálu levnější, jednodušší a rychlejší.

Na uložení konkrétní příplatkové povinnosti, s kterou počítá společenská smlouva, postačí prostá většina hlasů společníků přítomných na valné hromadě. Zároveň je vhodné dodat, že v případě společníka plnění dobrovolným příplatkem nelze počítat s jeho započtením na splnění příplatkové povinnosti upravené společenskou smlouvou. Jak je patrné z textace zákona, jedná se o oddělené instituty korporátního práva. V praxi je nicméně příplatková povinnost využívána spíše výjimečně a převládá dobrovolné přispívání.

Na co nebo koho se příplatek váže?

Podstatnou otázkou charakteru příplatku je samozřejmě jeho vázanost. Doktrinální spory v minulosti řešily, zda se příplatek váže k podílu, nebo osobě společníka, která příplatek do společnosti poskytla.

Vázanost na osobu by totiž implikovala, že případný prodej podílu zanechá příplatek „osamocený“ v dispozici společnosti. Vzhledem k absenci nároku na jeho vrácení by jistě vznikaly konfliktní situace mezi společníky a společností. Praktická interpretace se tak shoduje na tom, že příplatek se váže výhradně na podíl. V případě jeho prodeje je tedy hodnota příplatku zahrnuta v kupní ceně podílu. Po účinnosti převodu vlastnictví k podílu tak společnost musí, nastane-li taková situace, vyplatit částku odpovídající podílu na poskytnutém příplatku novému nabyvateli daného podílu, nikoliv prodávajícímu jakožto osobě, která jej společnosti poskytla.

Zajímavá situace nastává v momentě, kdy převodce podílu převzal závazek poskytnout dobrovolný příplatek podle § 163 ZOK, ale ještě jej neposkytl. V takovém případě zůstává povinnost převodu příplatku převodci, následné vrácení příplatku půjde však v prospěch nabyvatele.

Převod části podílu

V případě rozdělení podílu, na který je vázán příplatek, a převodu jeho části na nového společníka vyvstává otázka, co se děje s příplatkem. Ačkoliv nám zákonodárce jednoznačnou odpověď v zákonné textaci neposkytuje, lze z výše uvedeného dovodit, že v případě převodu části podílu po rozdělení se příplatek mezi jednotlivé zainteresované společníky dělí poměrně (váže se totiž k podílu a dělí se s ním).

Problematickým by se v tomto kontextu mohl jevit nepeněžitý dobrovolný příplatek (například nemovitost nebo závod). Při rozdělení podílu, ke kterému je takový příplatek vázán, vzniká poměrně komplikovaná situace, kdy je jedna nedělitelná věc jako příplatek součástí různých podílů. Právě v takový moment se ukazuje, možná nechtěný, pragmatismus legislativců, kteří výslovně vyloučili nárok na vrácení příplatku. Společnost tak až prostřednictvím valné hromady rozhodne o vrácení a dá se předpokládat, že v případě nepeněžitých příplatků je nebude vracet po nedělitelných částech. Praxe je zároveň prostřednictvím výkladu ustálená na ocenění příplatku znalcem před jeho poskytnutím obdobně jako u vkladu podle § 143 ZOK. V případě, že valná hromada se usnese na vrácení nepeněžitého příplatku, lze vrátit i věc jinou, a to primárně peníze odpovídající hodnotě uvedené ve znaleckém posudku. Nedá se nicméně vyloučit, že tato problematika je do budoucna otevřená další, odlišné, interpretaci a zákonnému doplnění. V kontextu výše zmíněného považujeme na závěr za důležité upozornit na komentářovou literaturu k ZOK, která se vyjadřuje, že pokud by se ve smlouvě, kterou byl příplatek poskytnut, ať již povinný nebo dobrovolný, sjednala povinnost společnosti příplatek vracet, nebude se jednat o smlouvu o příplatku, ale obligace bude muset být posouzena zpravidla jako zápůjčka či úvěr. Tato skutečnost má význam například při přezkumu v insolvenčním řízení.

Závěr

Pokud chcete rychle zlepšit cash-flow a financovat fungování vaší společnosti bez navýšení zadlužení, je příspěvek mimo základní kapitál ideálním nástrojem. Obzvlášť v případě dobrovolného příplatku se jedná o skutečně jednoduchý proces.

To samozřejmě neznamená, že problematika příplatků nenabízí prostor k polemikám a je pouze odrazem geniality tuzemských zákonodárců. Například vrácení příplatku vázaného na dříve rozdělený podíl zákon jednoznačně neřeší a možná až budoucí judikatura nám poskytne jednoznačné odpovědi.



David Fabián,
advokát



Adam Simota,
právní asistent



GT LEGAL
straight solutions

GT Legal, advokátní kancelář, s.r.o

Pujmanové 1753/10a
140 00 Praha 4

Tel.: +420 224 813 299
e-mail: office@gt-legal.com

© EPRAVO.CZ - Sbírka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [AML - od zákona č. 253/2008 Sb. k AMLR: co konkrétně musí česká povinná osoba změnit do roku 2027](#)
- [Byznys a paragrafy, díl 37.: Povinná forma jednání ve smlouvách](#)
- [EUDAMED: Jednotná databáze mění pravidla hry na trhu zdravotnických prostředků](#)
- [AML a diskriminace v realitní praxi: chyby, které mohou vyjít draho](#)
- [Nový zákon o veřejných dražbách, aukce a obálkové metody](#)
- [Revize zájezdové směrnice: co přináší, co hrozilo a co to znamená pro praxi](#)
- [Kupní smlouva o převodu nemovitosti bez uvedení výše kupní ceny](#)
- [Druhá „tlačítková novela“: povinné tlačítko pro odstoupení od smlouvy](#)
- [Souhlas s veřejným užíváním pozemku jako překážka nároku na bezdůvodné obohacení - nález Ústavního soudu sp. zn. I. ÚS 2541/25](#)
- [Kupní smlouva bez přesného určení kupní ceny](#)
- [Nová pravidla ICC pro rozhodčí řízení: Přehled klíčových změn účinných od 1. června 2026](#)